PROEVERIJ

NEBBIOLO

VAN STRAF NAAR SAPPIG?

Eind januari werden in Alba tijdens Nebbiolo Prima traditiegetrouw de actuele jaargangen van Barolo, Barbaresco en Roero gepresenteerd. Met misschien wel meer ‘lekkere’ wijnen dan ooit, maar ook toegankelijker en ronder dan ooit. En dat is zowel een pre als een zorg.

TEKST EN FOTO’S: LARS DANIËLS MV

Nebbiolo Prima is een blinde proeverij

Waar denkt u aan bij Barolo uit Serralunga d’Alba? Tannine, zuren, compactheid, kracht, rijpingspotentieel, een strenge, gesloten smaak in de jeugd. Dat vat het algemene – wat clichématige – idee wel zo’n beetje samen. Maar de wijnen van 2020 toonden zich grotendeels opmerkelijk rond en al toegankelijk, weliswaar met vulling en kracht, maar zonder streng mondgevoel.

NEBBIOLO WORDT POPULAIR

Het is al een tijd aan de gang, die ‘versoepeling’ van Nebbiolo. Gaia Gaja zei onlangs dat Nebbiolo van nu meer fruit, minder zuren en zachtere tannine heeft, gevolgd door: ‘De wijnen zijn beter dan ooit.’ Langhe Nebbiolo, zoals die gemaakt van jongere stokken in de zones van Barolo en Barbaresco, zijn de treffendste voorbeelden van fruitigere, zachtere Nebbiolo.

En dat heeft de wijnen van de toch eigenzinnige variëteit geen windeieren gelegd, de laatste tien jaar. Nebbiolo is opmerkelijk populair geworden en heeft veel nieuwe liefhebbers. Gekscherend zou je een parallel kunnen trekken met de populairisering van Formule 1 door toedoen van Max Verstappen. Want net zoals bij F1 de traditionele aficionado’s niet zo gecharmeerd zijn van de nieuwe fans, vooral die in oranje, zo zou het kunnen dat de liefhebbers sinds jaar en dag de smaakontwikkeling van strenge Nebbiolo ook wat te snel vinden gaan. Want niet alleen Langhe Nebbiolo of Roero is bij het op de markt komen vaak al toegankelijk, dat geldt ook steeds vaker voor Barbaresco en Barolo.

OPWARMING

Daar zijn meerdere redenen voor. Allereerst en bovenal het opwarmende klimaat. Diverse bronnen geven aan dat de groeiseizoenen in Langhe, het gebied van Barolo en Barbaresco, vooral warmer worden. Eigenlijk zijn de laatste twee enigszins ‘normale’ jaren qua temperaturen 2013 en 2014. Een groot jaar als 2016, op zich vrij warm, is in vergelijking met bijna alle jaren daarna vrij koel. En wie dacht dat 2017 warm was, zal zich verbazen over 2022 en 2023, de warmste jaren ooit. Nebbiolo wordt ieder jaar heel goed rijp, met meer dan genoeg suiker, lagere zuren en relatief rijpe tannine.

FRUITIGER, ZACHTER, MINDER STRENG

Naast het opwarmende klimaat speelt ook verbeterd wijngaardwerk (zoals groene oogst) een rol bij de versoepeling van Nebbiolo. Kleine, geconcentreerde druiven zoals ze in 2021 werden geoogst in Barbaresco vragen niet om een heel lange inweking met allerlei extractietechnieken; ook in Langhe is het modewoord als het gaat om vinificatie steeds vaker infusie in plaats van extractie. De vinificatie wordt uiteraard aangepast aan de kwaliteit en het karakter van de oogst en dat werkt meer fruitigheid en rondeur in de hand. De tannine heeft minder tijd nodig om zachter te worden en komt minder astringent over omdat de zuren minder hoog zijn. Zuren versterken namelijk de astringentie van tannine, dus hoe minder zuren, des te minder astringentie. Ten slotte kan ook alcohol extra rondeur en zoetigheid geven. Dit is allemaal proefbaar in Nebbiolo van de afgelopen jaren, ook in die van 2020 en 2021.

KLEI LIJKT WEL ZAND

Helaas gaat de opwarming meestal gepaard met toenemende droogte, iets dat de wijnboeren zeker zoveel zorgen baart als hogere temperaturen. ‘Alles ten zuiden van 45 °NB heeft last van structurele droogte in Italië’, zei œnoloog Emanuele Coraglia van Albeisa. Jaren als 2017 en 2022 waren extreem droog – en dat proef je in de wijnen (al is mijn ervaring met 2022 uiteraard nog beperkt tot Langhe Nebbiolo). Maar ook het elders in grote delen van Europa natte groeiseizoen van 2021 was in Piemonte heel droog (383 millimeter). En toen we door de wijngaarden van Fratelli Alessandria in Verduno liepen, eind januari 2024, bleek nog eens hoezeer ze daar snakken naar regen: de kleimergel van Sant’ Agata leek wel zand. Het gaat dus niet alleen om het groeiseizoen; de winters zijn ook te droog aan het worden, met nauwelijks sneeuw of regen. Voor de goede orde: 2020 was geen heel droog jaar (600 millimeter).

PROEFNOTITIES

FAVORIETE WIJNEN VAN NEBBIOLO PRIMA 2024

In totaal zijn er 300 wijnen geproefd door Lars Daniëls. De nieuwe riserva's van 2018, 2019 en 2020 komen hier niet aan bod. De volledige proefnotities vindt u op perswijn.nl.

ROERO 2021

ROSAVICA BENOTTI, ROERO 2021, ROERO 17 PNT
zuiver, goed fruit, elegant, intens; mooi intens, goede tannine, zuren, alles is er, ook lang

FREA, ROERO MUSCHIAVIN 2021, ROERO 16,5 PNT
mooi rood fruit, fris, elegant, kruidig en aards; sappig, toegankelijk, goede grip, compact

MALABAILA DI CANALE, ROERO BRIC VOLTA 2021, ROERO 16,5 PNT
kersenlikeur, rozen, gedroogde kruiden, peper; vol, zoet fruit, genoeg zuren, flinke tannine

MARSAGLIA, ROERO BRICH D'AMERICA 2021, ROERO 16,5 PNT
rood fruit, pruimen, zwoel, vanille, zoethout; breed maar fris, fijne tannine, hout, goede reserve

BARBARESCO 2021

ALBINO ROCCA, BARBARESCO RONCHI 2021, BARBARESCO 17,5 PNT
maggi, pruimen, stoffig, hout; zacht, fijne zuren, goede tannine, wordt mooi

CASCINA MORASSINO, BARBARESCO OVELLO 2021, BARBARESCO 17,5 PNT
mooie inhoud, pruimen, kruiden, gelaagd en verfijnd; intens, rijk, fijne warmte, tannine, zuren, lang

GIUSEPPE CORTESE, BARBARESCO 2021, BARBARESCO 17,5 PNT
verfijnd, heel getypeerd, rood fruit, bloemen, fijn aards; goed intens, droge tannine, compact, jong

GIUSEPPE CORTESE, BARBARESCO RABAJA' 2021, BARBARESCO 17,5 PNT
aards, bloemig, zoet rood fruit, kruidig, drop; mooi intens, goede tannine, droog, lang

GIUSEPPE NADA, BARBARESCO CASOT 2021, BARBARESCO 17,5 PNT
rood fruit, aards, kruidig, ingetogen; smaak beter dan geur, mooi intens, goed lang

MUSSO, BARBARESCO PORA 2021, BARBARESCO 17,5 PNT
kersen, peper, zoete specerijen, fijn leer; intens, genoeg fruit en sap, mooie tannine, zuren, lang

ANTICHI PODERI DEI GALLINA, BARBARESCO ALBESANI 2021, BARBARESCO 17 PNT
puur, mooi fruit, aards, kruidig, leer; goede balans, toegankelijk, krachtig en compact

BOSIO, BARBARESCO PAJORE' 2021, BARBARESCO 17 PNT
goed intens, kersen, peper, fijn aards, leer en tabak; compact, fris, krachtig, goede tannine, lang

CARLO GIACOSA, BARBARESCO MONTEFICO 2021, BARBARESCO 17 PNT
goed rood fruit, aards, bloemig en kruidig; sappig, elegant, ook flinke diepgang en lengte

CASTELLO DI VERDUNO, BARBARESCO 2021, BARBARESCO 17 PNT
compact, jong, pruimen en kersen, aards, hout; mooi intens, goede tannine, genoeg zuren, lang

BAROLO 2020

FRATELLI ALESSANDRIA, BAROLO MONVIGLIERO 2020, BAROLO 18 PNT
serieus, rood fruit, oud hout, kruidig, leer; intens, krachtig maar slank, mooie tannine, lang

G.D. VAJRA, BAROLO BRICCO DELLE VIOLE 2020, BAROLO 18 PNT
goed fruitig, peper, zoethout, fijn aards; fijn fruitig, goede tannine, zuren, bloemig, mooi

VIETTI, BAROLO LAZZARITO 2020, BAROLO 18 PNT
rozen, kersen, kaneel, peperkoek, verfijnd; sappig, goede grip, milde zuren, toegankelijk, lang

ALBERTO BURZI, BAROLO CAPALOT VECCHIE VITI 2020, BAROLO 17,5 PNT
zoet rood fruit, pruimen, kruidnagel, zoethout, stoffig; fijne stijl, niet zwaar, wel inhoud en lengte

BRUNA GRIMALDI, BAROLO BADARINA 2020, BAROLO 17,5 PNT
mooi, zeer getypeerd, kersen, tabak, leer; goed fruit, mooie tannine, zuren, alles is er, lang

CAMPARO, BAROLO COSTE DI VERGNE 2020, BAROLO 17,5 PNT
ingetogen, goed fruit, cederhout; mooi fruit, goede tannine, compact, veel toekomst

CARLO REVELLO E FIGLI, BAROLO GIANCHINI 2020, BAROLO 17,5 PNT
kersen, cassis, kruidig hout, leer; compact, goede tannine, jong, amandel, lang

CAVALLOTTO TENUTA BRICCO BOSCHIS, BAROLO BRICCO BOSCHIS 2020, BAROLO 17,5 PNT
compact, nog gesloten, zwarte olijven, kersen, oud hout; mooi intens, sappig, dan enorme tannine, zeer lang

FRANCO CONTERNO, BAROLO PANEROLE 2020, BAROLO 17,5 PNT
mooi getypeerd, kersen, pruimen, aards en kruidig; compact, sappig fruit, strakke tannine, zuren, compleet en lang

G.D. VAJRA, BAROLO CERRETTA 2020, BAROLO 17,5 PNT
goed fruit, droog hout, peper, rook; sappig fruit, dan tannine, milde zuren, lang en complex

GIANFRANCO ALESSANDRIA, BAROLO SAN GIOVANNI 2020, BAROLO 17,5 PNT
klassiek, vol, kersen, leer, aards, zoethout; krachtig, mooie tannine, ook fris, flink lang

MICHELE CHIARLO, BAROLO CEREQUIO 2020, BAROLO 17,5 PNT
rijp fruit, zoete tabak, leer, kruidkoek; rond, compact, goede balans en lengte

NEGRETTI, BAROLO RIVE 2020, BAROLO 17,5 PNT
goed fruit, peper, hazelnoot, zoethout, compact; krachtig, fris, goede tannine, zuren, jong, toekomst

NEGRO ANGELO & FIGLI, BAROLO DEL COMUNE DI SERRALUNGA D'ALBA 2020, BAROLO 17,5 PNT
kersen, rozen, oud hout, mooi aards; erg goed, getypeerd, goede vulling, droge tannine, lang

PODERI E CANTINE ODDERO, BAROLO VILLERO 2020, BAROLO 17,5 PNT
mooi krachtig, pruimen, kruiden, ceder, leer; intens, mooie tannine, precies, krachtig en lang

PODERI LUIGI EINAUDI, BAROLO CANNUBI 2020, BAROLO 17,5 PNT
zoete kersen, kruidig, terughoudend; mooi, goed sap, tannine, zuren, compleet

RINALDI FRANCESCO & FIGLI, BAROLO ROCCHE DELL'ANUNZIATA 2020, BAROLO 17,5 PNT
puur, kruidig, rijp fruit, maar terughoudend nog; intens, krachtig, goede tannine, zuren, lang

SORDO, BAROLO GABUTTI 2020, BAROLO 17,5 PNT
fraai, rood fruit, rozen, specerijen, leer; verfijnd, goede tannine en zuren, slank maar lang

TERRE DEL BAROLO, BAROLO VIGNARIONDA 2020, BAROLO 17,5 PNT
kersen, oud hout, leer, kruidig, mooi; mooi intens, goede tannine, genoeg zuren, heel lang

VIETTI, BAROLO RAVERA 2020, BAROLO 17,5 PNT
zoete kersen, fijne tabak, droge specerijen; fris, rood fruit, droog, elegant en lang

ABBONA, BAROLO CERVIANO-MERLI 2020, BAROLO 17 PNT
compact, zoet rood fruit, peper, zoethout; lekker fruit, goede tannine, genoeg zuren, goed lang

ALBERTO BALLARIN, BAROLO BUSSIA 2020, BAROLO 17 PNT
rijpe kersen, fijn aards, zoethout, leer, bloemen; goed intens, zoet fruit, tannine, zuren, lang

ALBERTO BURZI, BAROLO LA SERRA 2020, BAROLO 17 PNT
vol, cola, bessen, laurier, zoethout; sappig, dan tannine, genoeg zuren, lang

AMALIA, BAROLO BUSSIA VIGNA FANTINI 2020, BAROLO 17 PNT
rozensteeltjes, specerijen, tabak, zwarte kersen; rustiek en traditioneel, wel inhoud en lengte

AURELIO SETTIMO, BAROLO ROCCHE DELL'ANUNZIATA 2020, BAROLO 17 PNT
breed, kruidig, zwoel fruitig, tabak; mooi intens, flinke tannine, ook fris, lang

BORGOGNO, BAROLO FOSSATI 2020, BAROLO 17 PNT
traditioneel, pruimen, oud hout, gedroogde bloemen; zachte tannine, elegant, mooi lang

BOVIO, BAROLO ARBORINA 2020, BAROLO 17 PNT
kersen, elegant, zoethout, kaneel, kruiden; goed intens, genoeg sap, goede tannine, compact, lang

BREZZA, BAROLO SARMASSA 2020, BAROLO 17 PNT
compact, pruimen, aards, ingetogen; fijn intens, rood fruit, tannine, zuren, lang

BRICCO MAIOLICA, BAROLO DEL COMUNE DI DIANO D'ALBA CONTADIN 2020, BAROLO 17 PNT
goed getypeerd, pruimen en rood fruit, leer, herfstig; mooi intens, zoetzuur, mooie tannine, lang

BUGIA NEN - DAVIDE FREGONESE, BAROLO CERRETTA 2020, BAROLO 17 PNT
boers, kersen en pruimen, oud hout; vol, goede tannine, verpakte zuren, lang

2020 VOOR BAROLO

De DOCG Barolo telde in 2020 2208 hectare, die 14.495.619 flessen hebben voortgebracht. Het jaar kende een droge winter, met weinig regen of sneeuw. De uitloop was relatief vroeg, maar regens in mei en juni remden de ontwikkeling af en voorkwamen ook droogtestress in de warme maanden juli en augustus (augustus had twee hete weken). Eind september waren de druiven qua suiker zo goed als rijp, gevolgd door de fenolen een week of twee daarna. De piek van de oogst lag rond 7 oktober.

Zoals gezegd komen de wijnen van 2020 al vrij open, rond en toegankelijk over. Maar ik denk dat ze meer dan voldoende kracht en diepgang hebben om goed te ouderen. Het lijken me op basis van onze eerste kennismaking geen wijnen voor de heel lange termijn. Maar dat is zeker geen diskwalificatie. Liever veel van dit soort Barolo dan van jaren als 2006, met veel wijnen die blijven beloven maar nooit bewijzen.

2021 VOOR BARBARESCO EN ROERO

De DOCG Barbaresco telde in 2021 812 hectare, die 5.165.461 flessen hebben voortgebracht. De DOCG Roero omvatte 335 hectare, die 748.257 flessen opleverden. In tegenstelling tot die van 2019-2020, kenmerkte de winter van 2020-2021 zich wel door voldoende neerslag, zelfs in de vorm van wat sneeuw. Die bleek later in het jaar zeer welkom, want 2021 was verder een zeer droog jaar. De voorjaarskou, die in veel Europese wijngebieden grote schade aanrichtte, was in Piemonte niet heel problematisch. De zomer was warm en droog, perfect voor de ontwikkeling en rijping, zij het dat Roero werd getroffen door hagelbuien in juli. De oogst van nebbiolo begon al eind september, maar het zwaartepunt lag uiteindelijk net als in 2020 rond 7 oktober.

Als ik wat over de wijnen moet zeggen, komt het feit dat er relatief weinig wijnen werden aangeboden om de hoek kijken. 60 wijnen uit Barbaresco en maar 11 uit Roero tegenover bijna 200 uit Barolo: dat maakt het lastiger een jaargang met overtuiging te typeren. Toch kwamen met name de wijnen van Barbaresco heel goed over, met een mooie kleur, goed fruit, voldoende zuren, goede tannine en genoeg reserve om fraai te ouderen. Voor een beter oordeel moeten we wachten totdat Barolo 2021 wordt gepresenteerd.

Het kasteel van Grinzane Cavour in de DOCG Barolo

Blik op Barbaresco vanuit Cantina Montaribaldi

In Bussia, horend bij wijndorp Monforte d'Alba